číslo 1/2016
facebook.com/spolek.fak

FAKT

Fakultní
Akademický
Klub
Tiskne

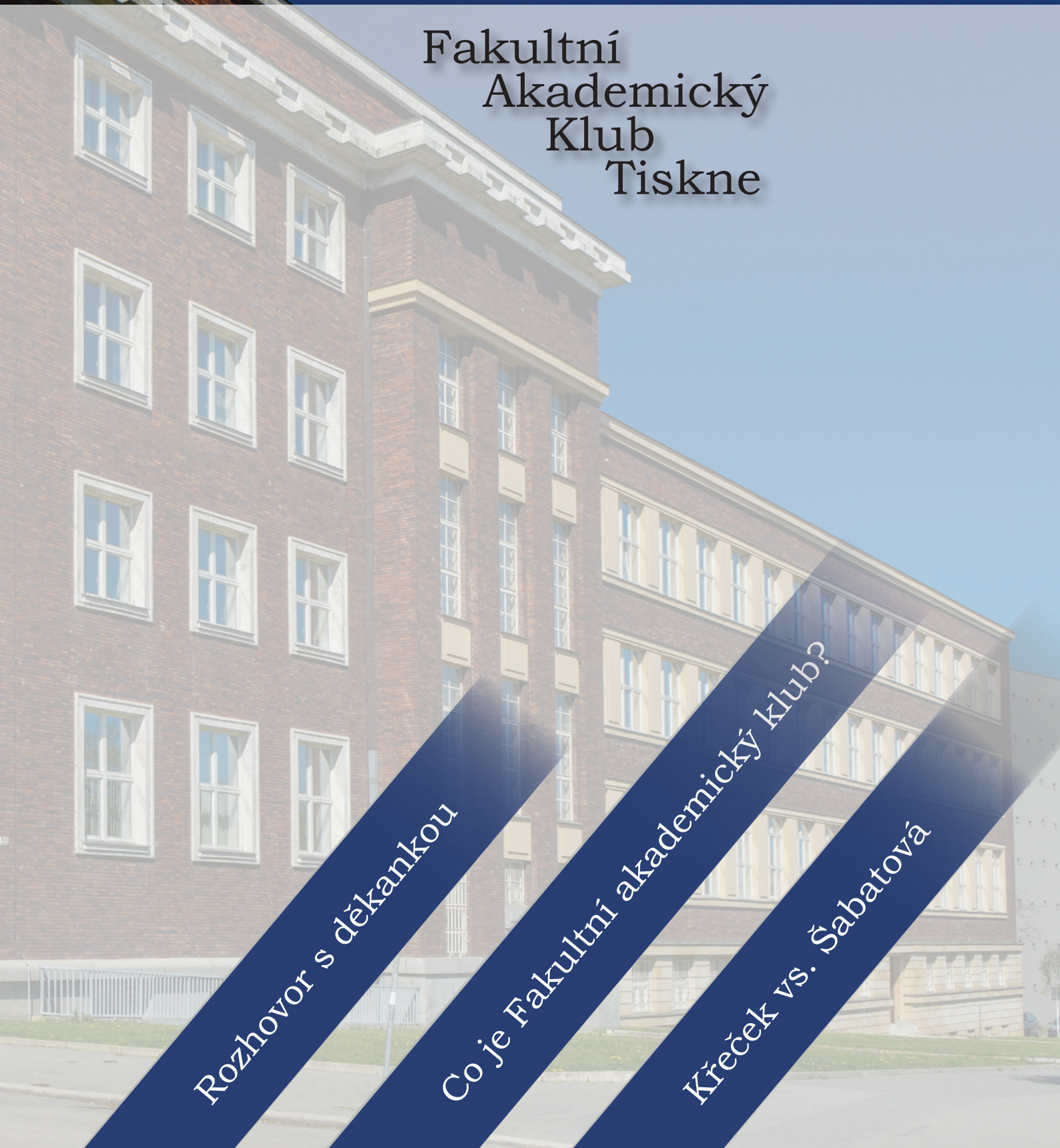

Rozhovor s děkankou

Co je Fakultní akademický klub?

Křeček vs. Šabatová

PRÁVNICKÁ
FAKULTA

Zajímají vás lidská práva a jejich konkrétní prosazování?
Chcete se lépe seznámit se svými spolužáky?
Procvičit si argumentační dovednosti?

ŠKOLA LIDSKÝCH PRÁV

27. 6. - 1. 7. 2016, Brno

Nabízíme Vám:
- pětidenní intenzivní program
- neformální atmosféru
- interaktivní výuku
- pohled na právo v širších souvislostech

Lektoři:
- JUDr. Kateřina Šimáčková, Ph.D.
- JUDr. Maxim Tomoszek, Ph.D.
- JUDr. Martin Kopa, Ph.D.
- Mgr. Vítězslav Dohnal
- a mnozí další

Přihlášky na: http://goo.gl/forms/R10cnyWSQ0
Uzávěrka přihlášek 31. 5. 2016

Účastnický poplatek ve výši 2.500 Kč - prezenčním studentům PrF MU (tj. nikoliv účastníkům CŽV) může být zpětně proplacen formou stipendia. Studentům PrF MU bude zapsán předmět MVV81K Škola lidských práv, uznatelný jako PVP za 3 kredity. **Na akci se mohou registrovat i studenti ostatních právnických fakult.**

Obsah

Pět NEJ 3
Jan Šlajs

Názorový souboj - mají soudci vystupovat v médiích? 3
Anežka Vrchotová, Martina Grochová

DĚNÍ VE SPOLKU

Co je FAK? Fakultní akademický klub 4
Vladislav Musil

Spolek se sešel 4
Svatava Veverková, Vladislav Musil

Divadlo, které zatím nehraje 5
Josef Bártů

(Ne)obyčejná přednáška o rodinném právu v Izraeli aneb několik podob izraelské rodiny 5
Kamila Abbasi

DĚNÍ NA FAKULTĚ

Chci studovat Ph.D. na životku 6
Hana Musilová

Mezinárodní simulovaný soudní spor ve spolupráci s WTO v Brně 7
Jan Dohnal

TOP ROZHOVOR

Chtěla bych, abychom se otevřeli městu i světu 8
Markéta Klusoňová, David Kohout

DĚNÍ MIMO FAKULTU

Hoax – co to je a jak ho poznat? 10
Svatava Veverková

Nemoc polského Ústavního soudu 10
Jan Šlajs

Soukromoprávní imunita prezidenta? 11
Vladislav Musil

DVOJÍ POHLED

Jak řídit inženýra Křečka 12
Veronika Svobodová

Šabatová versus Křeček - bouře ve sklenici vody 13
Vojtěch Dědek

KULTURA

Recenze: Totalita v binární soustavě 14
Antonín Boudník

Je libo bičování? 14
Veronika Svobodová

SENÁTNÍ KOUTEK

Zprávy z Akademického senátu Právnické fakulty Masarykovy univerzity 15
Lukáš Buchta

MIMOCHODEM

Jungmannův Slownjk česko-německý 16
Marek Tesař

Kulaté výročí Zlaté buly ulmské 16
Adam Pálka

Latinský slovníček 16
Josef Bártů

GLOSA ZÁVĚREM

Nejvyšší správní soud o kapybarách 17
Tomáš Bartoň

TOP ČLÁNEK

Hořkosladce 18
Marek Tesař

Redakce

Vedení časopisu: Mgr. Vlastimil Vitoul, Mgr. Martina Grochová; šéfredaktor časopisu: David Kohout; **zástupce šéfredaktora**: Bc. Svatava Veverková; šéfredaktor rubriky dění ve spolku: Mgr. Vladislav Musil; šéfredaktor dění na fakultě: Lukáš Buchta; šéfredaktor **mimofakultního** dění: David Kohout; **top článek**: Bc. Marek Tesař; **top rozhovor**: David Kohout, JUDr. Markéta Klusoňová, Ph.D.; **grafika**: Mgr. Petr Havlík; **editace**: David Kohout, Mgr. Vladislav Musil; **korektura**: Bc. Svatava Veverková, Anežka Vrchotová, Sabina Baronová, Mgr. Vladislav Musil, Martin Floreš; **sazba**: Mgr. Petr Havlík; **komiks**: Jakub Strouhal, Radek Petřík, Marek Nawrath; **další autoři**: Lukáš Buchta, Jan Dohnal, Bc. Svatava Veverková, Bc. Vojtěch Dědek, Jan Šlajs, Mgr. Vladislav Musil, Josef Bártů, Kamila Abbasi, Tomáš Bartoň, Antonín Boudník, Mgr. Bc. Adam Pálka, Mgr. et Mgr. Bc. Hana Musilová, Mgr. Veronika Svobodová.

Tiráž

Časopis FAKT, **e-mail**: casopis.fakt@gmail.com; **vydává**: Fakultní akademický klub, z.s.; **adresa**: Divišova 68/3, 612 00 Brno; **cena**: dobrovolná

Slovo šéfredaktora

Vážení čtenáři,

dovolte mi, abych vám jménem Fakultního akademického klubu představil časopis FAKT. Jde o časopis určený především vám – studentům práva. Doufám proto, že v něm najdete trochu zábavy, poučení, vědomostí, oddychu i inspirace. Zároveň věřím, že se tento časopis stane pevnou součástí fakulty, a přispěje tak ke zvýšení psané i mluvené kultury. Je totiž zvykem, že každá dobrá fakulta v České republice má i svůj vlastní zpravodaj, který studenty i pracovníky informuje o všem důležitém, co se za uplynulé období přihodilo. Stejně jako na mé domovské FSS MU i na ostatních fakultách napříč Českou republikou vychází malé studentské časopisy, které píší studenti pro studenty. Věřím, že tak důležitá instituce, jakou je Právnická fakulta Masarykovy univerzity, si proto zaslouží vlastní časopis, který pomůže v budování vazeb mezi studenty, učiteli a vědeckými pracovníky. Vysoká škola totiž není jen o právním řemesle, je to taktéž o budování vztahů ve společnosti, ve které žijeme. O otevírání dveří, o vzájemném porozumění. V prvním čísle vám proto přinášíme nejen názory odborné veřejnosti na právní problémy, ale hlavně postřehy, komentáře a analýzy vás – studentů. Pokud tedy i vy znáte někoho, kdo má svou hlavu, vládne světu okolo, kritizuje, opěvuje, bourá, staví nebo mění, budeme rádi, když se nám ozve a pomůže nám s dalším číslem. A těm ostatním přeji dobře strávený čas s naším časopisem.

David Kohout, šéfredaktor časopisu

Časopis je realizován v rámci projektu specifického výzkumu MUNI/D/1165/2015; za pomoc děkujeme Programu rektora na podporu studentských projektů na MU.

Pět NEJ

Jan Šlajs

Největší spor

Uvolněné místo na Nejvyšším soudu USA se stalo předmětem souboje Obama vs. republikánský Kongres. Ten se nechal slyšet, že Obamova kandidáta bude blokovat, ať už to bude kdokoliv. Horkým kandidátem je podle posledních zpráv Merrick Garland, který je ale odbornou veřejností vřele doporučován.

Nejnebezpečnější email

Je takový, který vám počítač vyhodnotí jako SPAM. Podle názoru Nejvyššího správního soudu je totiž žádost o informace, vyhodnocená počítačem jako nevyžádaná, platnou a pouhé označení jako SPAM neznamená, že se nejedná o úřední dokument.

Nejvíce citovaných dětských knížek v judikatuře za poslední půlrok

Mírou využití dětské literatury v poslední době jednoznačně dominoval nález Ústavního soudu, sp. zn. I. ÚS 1587/15, podle kterého obecné soudy příliš zasáhly do práva na rodinný život a práva dětí pohybovat se svobodně po městě, když požadovaly, aby otec při přechodu vozovky na přechodu pro chodce děti vedl za ruce. Poukázal na to, že časy, kdy se děti z Bullerbynu nebo Honzík na své cestě pohybovaly samy, jsou již zřejmě minulostí. Tím Ústavní soud podtrhl, že děti již nemohou mít stoprocentní volnost jako v dobách pohádkových knih, ale rodiče nad nimi musí vykonávat dohled, který by však neměl být absolutní.

Nejtěžší PVP podzimu 2015

Nejmenší úspěšnost v minulém semestru mělo Právo informačních a komunikačních technologií – soukromé. Předmět úspěšně ukončilo pouze 22 % zapsaných studentů.

Nejnavštěvovanější film

V uplynulém semestru nejvíce diváků univerzitního kina Scala přilákala černá povídková komedie z produkce Pedra Almodóvara s názvem Divoké historky.

Názorový souboj - mají soudci vystupovat v médiích?

Anežka Vrchotová, Martina Grochová

Mají soudci vrcholných soudních orgánů komunikovat s médii? Mají se vyjadřovat v televizi či novinách k rozhodnutím, která vydali? Proč je to prospěšné, anebo naopak škodlivé? Soudkyni Ústavního soudu Kateřině Šimáčkové a soudci Nejvyššího soudu Filipu Cilečkovi jsme položili následující otázku:

„DOMNÍVÁTE SE, ŽE BY SE SOUDCI VRCHOLNÝCH SOUDNÍCH ORGÁNŮ MĚLI V MÉDIÍCH VYJADŘOVAT K ROZHODNUTÝM PŘÍPADŮM?“

JUDr. Filip Cileček

PŘEDSEDA SENÁTU OBČANSKO-PRÁVNÍHO A OBCHODNÍHO KOLEGIA NEJVYŠŠÍHO SOUDU

Zásadně ne. Bezvýjimečně to platí o hodnocení „cizích“ rozhodnutí, tj. rozhodnutí jiných soudců a senátů. S výkonem funkce soudce se pojí jistá preciznost a uměřenost ve vystupování, která dnešním médiím není vlastní. Soudce není mediální hvězda ani mediální glosátor. Za soudce má hovořit argumentace v odůvodnění jeho rozhodnutí. Vrcholné soudní instance navíc rozhodují v senátech (většinou složených ze tří soudců), a ani soudce zpravodaj té které věci není bez dalšího oprávněn hovořit za senát. U mediálně sledovaných věcí by však měl soudce do medií dokázat jasně a stručně vyložit výsledek a základní důvod svého rozhodnutí. Další výjimku může představovat odborná diskuze na právnickém fóru. Zde by soudce měl být schopen obhájit výsledek svého rozhodnutí i použitou argumentaci.

JUDr. Kateřina Šimáčková, Ph.D.

SOUDKYNĚ ÚSTAVNÍHO SOUDU

V ideálním světě by to asi nebylo nutné. Lidé by soudům věřili, jejich rozhodnutí by považovali za správné, novináři by rozuměli právu a dokázali by rozhodnutí dobře vysvětlit, akademici a jiní právní profesionálové by rozsudky komentovali bez postranních úmyslů a se záměrem posílit legitimitu soudního rozhodování ve společnosti. V takovém světě ale nežijeme. Hlavní povinností soudce v konkrétním případě je rozhodnout správně a spravedlivě, stejně důležité však je strany sporu, odsouzeného i ostatní lidi přesvědčit o správnosti svého rozsudku a odůvodnit, proč byl vydán. Žijeme v mediálním světě, takže už nestačí vysvětlit své rozhodnutí v soudní síni, kam veřejnost nepřijde, ale v médiích, která spor a jeho výsledky sledují. U toho můžete lidem i trochu vysvětlit, jak právo funguje a na co si příště mají dát pozor. Každý státní orgán by měl být otevřený, pokud lidé chtějí něco vědět o jeho fungování, tak by jim to měl říci. Otevřenost zvyšuje důvěru, uzavřenost vyvolává podezření. Otevřenost omezuje pocit společenského rozdělení na my a oni, tedy na vládnoucí a ovládané, na ty s razítky a ty, kdo jim nevěří. Soudce vystupující v médiích by si však měl dát velký pozor, aby se nepokoušel být jakousi celebritou, která prosazuje sama sebe, ale měl by vždy při svém mediálním vystupování sloužit jen účelům prosazení legitimity soudního rozhodování a vlády práva.

DĚNÍ VE SPOLKU

Co je FAK? Fakultní akademický klub

Vladislav Musil

Fakultní akademický klub je spolek sdružující studenty, absolventy a přátele Právnické fakulty Masarykovy univerzity. Spolek vznikl na podzim roku 2015 a jeho ideou a účelem je nabídnout studentům platformu pro realizování aktivit, které jim na fakultě chybí a poskytnout jim administrativní zázemí pro organizování smysluplných aktivit. Činnost spolku zahrnuje celé množství dlouhodobých projektů i nárazových akcí.

Hlavní činností spolku jsou aktivity směřující k pořádání přednášek, seminářů, osvětových akcí, vydávání či zprostředkování vzdělávacích materiálů, pořádání společenských akcí a v neposlední řadě navazování, udržování a rozvoj kontaktů s podobně zaměřenými lidmi u nás i v zahraničí.

V rámci naší činnosti jsme například mohli na naší fakultě přivítat děkanku právnické fakulty v Izraelském Safedu Yael Efron s přednáškou o rodinném právu v Izraeli. Na podzim jsme také uspořádali workshop o pomoci obětem trestných činů ve spolupráci s Bílým kruhem bezpečí nebo besedu s asistenty soudců.

Jedním z našich cílů od počátku fungování spolku bylo začít vydávat fakultní časopis, který budou psát studenti pro studenty. Cílem bylo zvýšit povědomí o zajímavých možnostech, které fakulta, univerzita i město Brno pro studenty nabízí a přinášet také zajímavé novinky ze světa práva. Pod FAKem také funguje divadelní spolek.

Nejvíce úsilí je zatím směřováno k realizaci společensky odpovědných aktivit. Našim cílem je umožnit studentům využít své zkušenosti a znalosti při pomoci druhým a obohatit se o cenné zkušenosti. Ve spolupráci s Organizací pro pomoc uprchlíkům realizujeme právní pomoc cizincům zajištěným v detenčních zařízeních. Současně ve spolupráci s organizací Bílý kruh bezpečí pořádáme na fakultě kliniku „Pomoc obětem trestné činnosti“. V současnosti také plánujeme mentoringový program pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí a děti umístěné v ústavní péči s názvem Big Brother (Big Sister). Aktuálně je v jednání i spolupráce s vedením města Brna v programu poskytování právního poradenství sociálně slabším.

Pole naší působnosti je široké, a proto rádi přivítáme nové členy i s jejich nápady a projekty. Pokud se i Ty chceš stát součástí FAKu, stačí nás kontaktovat prostřednictvím e-mailu nebo facebookových stránek. Vítáme všechny nápady na zajímavé akce a projekty!

Spolek se sešel

Svatava Veverková, Vladislav Musil

Bylo to takové neprvomájové randez-vous na pátého května, kde namísto motýlů v břiše poletovaly vzduchem stanovy Fakultního akademického klubu a slova předsedkyně spolku Martiny Grochové, která v úvodu shrnula dosavadní spolkovou činnost.

Pomáhali jsme cizincům ve Vyšních Lhotách. Vytvořili jsme časopis, jehož první číslo právě držíte v rukách. Jeviště jsme naplnili divadelním souborem. Založili Kliniku pro pomoc obětem trestných činů. Pořádali jsme hned několik odborných přednášek i společenských večerů s FAKQuizem či strategickou hrou Investice. Tím však naše činnost nekončí. Chceme spolupracovat s ombudsmanskou, budovat další kliniky a v létě navštěvovat uprchlická zařízení. Ve svých cestách vidíme cíl, který s námi můžeš pozorovat i Ty. Ptáš se proč?

Již nyní zaznamenáváme dílčí úspěchy v práci na Klinice pro pomoc obětem trestných činů, kterou na naší alma mater organizujeme ve spolupráci s Bílým kruhem bezpečí. Rozhodli jsme se proto pokusit založit kliniku právního poradenství, jež by měla vzniknout za přispění města Brna.

S ohledem na rozšiřující se působnost spolku v projektech týkajících se společenské odpovědnosti bylo zhodnoceno, že je nutné rozšířit stanovy o další činnosti, a to ty vážící se k ochraně před diskriminací, ochraně spotřebitele a také pomoci uprchlíkům a migrantům. Proč je tak důležité stanovy rozšířit? Umožní nám to poskytovat těmto osobám právní poradenství a v krajních případech klienty i zastupovat.

Pokud Tě některá z našich aktivit zaujala, napiš nám. Třeba se spolu seznámíme již v létě, kdy proběhne víkendový teambuilding, na kterém se na nás bude těšit Terezie Smejkalová se svým kurzem akademického psaní a další vybraní hosté. Jména Vám zatím neprozradíme, abyste se měli na co těšit.

Divadlo, které zatím nehraje

Josef Bártů

Od listopadu loňského roku působí pod záštitou Fakultního akademického klubu na naší fakultě divadelní společnost. Sedm studentů práv ve svém volném čase pod vedením Markéty Klusoňové mění každou středu prostor za katedrou v místnosti číslo 140 v prkna, která znamenají svět.

Aktuálně pracují na inscenaci Návštěva staré dámy od švýcarského spisovatele Fridricha Dürrenmatta. Tragická komedie vypráví příběh miliardářky, která se po letech vrací do rodného města a žádá po jeho obyvatelích vraždu jejího bývalého milence, odměnou jim má být vysoká finanční částka. Celá hra se odvíjí jako soudní proces, kde je soudcem celé město.

„Momentálně jsme ve fázi dokončení dramaturgických úprav textu a začínáme řešit scénografii,“ uvádí Klusoňová. Snažení divadelního spolku podle ní navazuje na myšlenky Law and Literature, které vychází z předpokladu oboustranného vlivu práva a umění. Klusoňová dodává, že *„je to demokratický dialog o právu a umění na konkrétním příkladu dramatického díla.“* Není důležité, zda divadlo bude prezentovat výsledky svého snažení veřejnosti, svůj cíl plní i tak. Podstatou divadelní společnosti je tvůrčí proces a jiné nastavení přemýšlení studentů o právu. *„Pro mě samotnou je nejdůležitější, že jsem tam potkala skvělé studenty, kteří mají spoustu originálních nápadů jak divadelních, tak právních. Fungujeme skvěle jako kolektiv,“* doplňuje Klusoňová.

Studenti se snaží o propojení studia práv a zájmu o divadelní činnost. *„Divadlo je pro mě srdcovou záležitostí a jsem ráda, že mám příležitost propojit svoje studium a tento můj koníček,“* vysvětluje protagonistka miliardářky, Markéta Humplíková. Podle ní jsou schůze divadelního spolku přínosné nejenom tím, že se snaží vytvořit zábavné divadelní představení, ale zároveň podněcují studenty ke spolupráci napříč ročníky.

Kdy bude hotové celé představení, zatím vůbec není jisté. Pokud půjde všechno podle plánu, bude možné zhlédnout Návštěvu staré dámy v podání divadelního souboru na začátku příštího semestru.

Divadelní společnost přijímá nové členy kdykoliv po vzájemné domluvě s ostatními členy, od září lze očekávat rozsáhlejší nábor zájemců.

(Ne)obyčejná přednáška o rodinném právu v Izraeli aneb několik podob izraelské rodiny

Kamila Abbasi

V únoru 2016 proběhla pod záštitou Fakultního akademického klubu přednáška o rodinném právu v Izraeli. Jak funguje izraelská justice, jakou roli zaujímá náboženství a co je vlastně de lege rodinou?

Nejen na tyto otázky odpověděla přednáška Dr. Yael Efron, děkanky právnické univerzity v izraelském Safedu. „Už jste měli rodinné právo? Ne? To nevadí – jsem jen tři semestry před Vámi,“ glosovala děkanka. Narážela přitom na svou relativně krátkou učitelskou dráhu, co se rodinného práva týče.

V první řade Efron upozornila na to, že na rodinné právo v Izraeli má zásadní vliv propojení státu s náboženstvím. Izrael je kolbištěm několika civilizačních okruhů: židovského, křesťanského i muslimského. Jak však doktorka upozornila, podoba rodinného práva byla vždy určena vyznáním jedince. Různé formy rodinného práva na území Izraele respektovala celá řada hegemonů, kteří na území fakticky uplatňovali svou moc.

Od narození po smrt provází obyvatele Izraele náboženství, které si jejich rodiče zvolili a které „zdědili.“ Ačkoliv je sama Efron ateistkou, její sňatek se řídil židovským právem, a to právě z důvodu, že má po rodičích židovské vyznání. Stejně tak se „církevním“ právem řídí rozvody, adopce, osvojení apod. Podle islámu se náboženské vyznání dědí po otci. Judaismus oproti tomu v duchu *mater semper certa est* volí cestu matky.

V případě tradičních párů nedochází k žádným problémům. Jakým rodinným právem se však bude řídit soužití muslimsko-židovské? Co když bude otec-muslim a matka-židovka – zná Izrael kolizní právo rodinné? Podstatně větší problém pak přichází v případě muslimské matky a židovského otce, protože ani jeden podle svého náboženství víru potomkům „nepředají.“ Existence těchto de lege bezvěrců je v Izraeli velkým problémem a výzvou, na kterou právo v současné době jen těžko hledá odpovědi. Tyto bezvěrce totiž žádná církev mimo jiné neoddá.

Stejně tak je problémem už samotné uzavření smíšeného manželství. Velkému rozvoji se proto v Izraeli těší svatební turistika. Je běžné, že si páry dopřejí cestu na tureckou část Kypru, kde dojde k uzavření sňatku. Podle rozhodnutí izraelského Nejvyššího soudu je Izrael povinen uznat toto rozhodnutí zahraničního úřadu a sňatek manželů uznat.

Ačkoliv by se z výše uvedeného mohlo zdát, že je Izrael velmi zpátečnický, Efron uvedla: „Na izraelském právu se mi jako ateistce líbí, že si našlo svoje kličky.“ Zatímco v České republice, tradičně sekulárním státě, de lege respektujeme pouze jedinou podobu manželství a rodičovství, v Izraeli je forma rodinného

soužití pestrá. Pokud dojde k osvojení dítěte homosexuálním párem v zahraničí, z rodinného práva Izraele, které ovládají principy církevní, se páry dostávají do režimu izraelského mezinárodního práva. Poté v režimu administrativním jsou stejnopohlavní rodiče zapsáni do matriky jakožto rodiče dítěte.

Izrael taktéž respektuje rozšířené modely soužití. Efron jmenovala případ dvou mužů, z nichž jeden zplodil dítě s ženou, která se s párem blíže znala a bydlela v blízké části města. Dítě pak vychovával homosexuální pár, z nichž jeden byl biologickým otcem dítěte, druhý se fakticky choval jako rodič a společně s ním vychovával potomka. Po zahájení soudního sporu a 2 roky trvajících návštěvách sociálních pracovnic v rodině homosexuálního páru byl nakonec i ne-biologický otec právně za rodiče uznán. Dítě tak má v rodném listu matku, otce a otce. I taková může být izraelská rodina.

Dr. Yael Efron zodpověděla celou řadu dotazů týkajících se izraelsko-palestinského konfliktu, bezpečnostních hrozeb v Izraeli, povinné vojenské služby a mnohonárodnostního soužití na univerzitě. Vyjádřila také svůj obdiv nad pokrokovostí českého práva, které je striktně odděleno od církve. Nezbývá než se těšit na další přednášky z takto zajímavých právních prostředí.

DĚNÍ NA FAKULTĚ

Chci studovat Ph.D. na životku

Hana Musilová

Chci studovat Ph.D. na životku! Takto přímočaře nazvali organizátoři z Katedry práva životního prostředí a pozemkového práva setkání se zájemci o doktorské studium, které se uskutečnilo dne 9. 3. 2016 v prostorách Právnické fakulty. Přestože název akce by napovídal, že se zúčastní pouze zájemci o doktorské studium oboru Správní právo a právo životního prostředí, šance dozvědět o doktorském studiu více využili také zájemci o jiné specializace. Celkem na setkání dorazilo přes 40 studentů, kteří se v průběhu necelých dvou hodin dozvěděli vše podstatné, co by měli před podáním přihlášky na doktorské studium vědět.

Celým setkáním studenty provedli asistenti z Katedry práva životního prostředí a pozemkového práva Hana Musilová a Dominik Židek, kteří, kromě svého působení coby asistenti, jsou sami prezenčními doktorandy, a tedy těmi nejpovolanějšími pro sdílení postřehů a zkušeností. Po obecném úvodu do toho, co to vlastně doktorské studium je a co je jeho náplní a cílem, byla věnována pozornost problematice přijímacího řízení. Studenti byli seznámeni s tím, jak správně podat přihlášku a jakými ji opatřit přílohami. Velký prostor byl věnován příloze, kterou je projekt disertační práce a příloze v podobě seznamu dosavadní publikační činnosti, a to zejména v návaznosti na mnoho dotazů z řad přítomných studentů.

Po bližším představení náplně doktorského studia v podobě povinně absolvovaných předmětů a možností, jak své doktorské studium obohatit účastmi na konferencích a studijních pobytech, se průvodci věnovali také tomu, s jakými problémy se nejčastěji doktorští studenti během svého studia setkávají. Průvodci mimo jiné zdůraznili fakt, že doktorské studium je studium trvající v ideálním případě čtyři roky a je potřeba zvážit, zda je to s ohledem na možnosti a kariérní směřování právě ta správná cesta. V souvislosti s tím nemohly zůstat opomenuty ani finančními aspekty působení v pozici doktoranda.

Po zodpovězení všech dotazů bylo na přítomných znát, že se však ještě rozloučit nechtějí, a tak průvodci setkáním iniciovali přesun zájemců o další diskusi mimo prostory Právnické fakulty do nedalekého restauračního zařízení Plzeňský dvůr, kde rozbor témat blíže či vzdáleněji souvisejících s doktorským studiem pokračoval až do pozdních nočních hodin. Během navazujícího neformálního setkání se k diskutujícím připojil také Vojtěch Vomáčka z Katedry práva životního prostředí a pozemkového práva, který coby již držitel titulu Ph.D. diskusi svými postřehy a doporučeními významně obohatil.

Celkově bylo informační setkání se zájemci o doktorské studium přítomnými studenty hodnoceno jako přínosné, informačně bohaté, upřímné a otevřené. Mnoho studentů se cítilo k podání přihlášky motivovanější, některé však konfrontace s informacemi o reálné náplni a fungování doktorského studia připravila o „romantické představy“. Jaký byl skutečný dopad informačního setkání, se ukáže však až nejdříve 30. 4. 2016, kdy uplyne lhůta pro podávání přihlášek k doktorskému studiu.

Nestačili jste se setkání zúčastnit, ale po informacích, o které jste přišli, lačníte? Nebojte se přijít si za Hanou Musilovou nebo Dominikem Židkem pro radu do kanceláře č. 206.

Mezinárodní simulovaný soudní spor ve spolupráci s WTO v Brně

Jan Dohnal

Na začátku dubna letošního roku se do Brna sjela téměř stovka zahraničních studentů a to z jediného důvodu – aby se zúčastnili mezinárodního simulovaného soudního sporu. Soutěžící se zhostí úlohy žalobců i žalovaných ve fiktivním případu, který vypracovala Světová obchodní organizace (WTO), aby poměřili své argumentační schopnosti.

ELSA Moot Court Competition on the Law of World Trade Organization, neboli EMC2 je jedním z největších simulovaných soudních sporů na světě. A právě studenti Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně z asociace studentů práv ELSA se v letošním roce podíleli na organizaci jednoho z pěti regionálních kol. Další regionální kola se konají v Německu, Jihoafrické republice, Kanadě a Singapuru.

Tento projekt proběhl ve dnech 6. - 10. dubna 2016 a mimo zahraničních studentů z celé Evropy se jej zúčastnili také hodnotitelé z WTO, mezinárodních advokátních kanceláří a dalších mezinárodních institucí. Celá akce vyvrcholila 9. dubna, kdy se nejlepší ze soutěžních týmů utkali ve velkém finále. Právě toto finálové kolo se odehrálo v prostorách Ústavního soudu České republiky a bylo přístupné veřejnosti. Díky tomu se tak široké veřejnosti naskytla jedinečná možnost nahlédnout do budovy Ústavního soudu a zároveň na vlastní oči vidět, jak takový simulovaný soudní spor probíhá. Vítěz evropského regionálního kola se v květnu utká s ostatními vítězi v Ženevě přímo v sídle Světové obchodní organizace. Samotnému simulovanému soudnímu sporu předcházela velice úspěšná panelová debata na téma TTIP, která proběhla 5. 4. na Právnické fakultě MU. Transatlantické obchodní a investiční partnerství ovlivní život každého z nás. Přitom se na toto téma ve veřejných diskuzích v ČR stále mlčí. Rozhodli jsme se zprostředkovat Vám tuto jedinečnou možnost diskutovat s těmi nejpovolanějšími. Svou přítomností nás poctili samotní profesionálové ze Světové obchodní organizace WTO.

Celý projekt byl zaštítěn Právnickou fakultou Masarykovy univerzity, rektorem Masarykovy univerzity, Českou advokátní komorou, Ústavním soudem ČR, Ministerstvem spravedlnosti, městem Brnem a také Jihomoravským krajem.

Organizační tým, zleva: Jan Burda, Lukáš Hrabec, Jan Dohnal, Daniela Macháčková, Břetislav Chod, Dominika Gregoříková, Karolína Anna Kárníková, Kristýna Tranová, Nikol Nevečeřalová, Jaroslav Pospíšil.

TOP ROZHOVOR

Chtěla bych, abychom se otevřeli městu i světu

Markéta Klusoňová, David Kohout

Právnická fakulta by podle děkanky Markéty Selucké měla více otevřít své dveře zahraničním studentům i veřejnosti. „Postupně jsme uzavřeli nové smlouvy se zahraničními fakultami. Naši studenti by se tak mohli podívat nejen více do západní Evropy či USA, ale také by mohli přijít zahraniční studenti studovat doktorské studium v anglickém jazyce z jihoafrického Johannesburgu, Ukrajiny, Ruska či Běloruska," říká v rozhovoru Selucká. Zároveň dodává, že se Právnická fakulta stala respektovanou institucí nejen v České republice, ale také ve střední Evropě.

Právnická fakulta se pravidelně umisťuje v různých anketách jako první či druhá nejlepší právnická fakulta v České republice. Myslíte si, že tyto novinářské žebříčky skutečně něco vypovídají o kvalitě studia?

Sama za sebe musím říci, že ty zmiňované ankety a hodnocení vysokých škol na mě působí laicky, a proto je beru s velkou rezervou. To zaprvé. Za druhé ale musím dodat, že jsou důležité v souvislosti s prezentací fakulty směrem k laikům nebo budoucím studentům. Ty žebříčky jsou čtené a je to jakési laické seznámení s fakultou. Lidé dostávají základní informace, jak kvalitní ale ty informace jsou, to můžeme rozporovat, ale nezměníme to. My data pouze přeposíláme, neinterpretujeme.

Myslíte si, že sehrávají tyto novinové žebříčky nějakou důležitou úlohu, můžeme to nazvat třeba reklamou, pro fakultu?

Reklamou asi ano, avšak nejvyšší výpovědní váhu mají naši absolventi. To je to, co nám dělá nejlepší reklamu. S tím souvisí i snaha změnit pohled absolventů na jejich rodnou alma mater. Aby k ní měli kladný vztah, aby se rádi vraceli zpět domů. Pak bych ještě dodala, že je důležitá motivovanost studentů ke studiu. Osobně zastávám názor, že student, který je třeba průměrný, ale dobře motivovaný, toho ve finále dokáže více, než student, který je velice inteligentní, ale o obor nejeví žádný zájem.

Obstojí právnická fakulta v Brně v porovnání se svou starší sestrou v Praze?

Určitě ano. Myslím si, že naše právnická fakulta má dobrý zvuk nejen v právnické obci v ČR, ale i ve střední Evropě.

Panuje mezi Vámi spíše řevnivost a soutěživost, nebo si vzájemně vycházíte vstříc, spolupracujete a navzájem se podporujete?

Myslím si, že od obojího trochu. Samozřejmě, že určitá rivalita a soutěživost tam je. Mezi „Karlovkou" a „Masaryčkou" či Olomoucí. Ale ve velké míře převažuje spolupráce a jsem za to velmi ráda. Nechci podporovat nějakou nesnášenlivost mezi Prahou a Brnem či Olomoucí a Brnem. To v žádném případě. Obecně máme velice dobré vztahy.

Myslíte, že by šlo studovat práva jako dvouobor?

Ne, nešlo, a to i z organizačních důvodů. Znám ale studenty, kteří studují například dvě vysoké školy. Jedna studentka dokonce studovala právo a medicínu. Obě zvládla. Právo jako dvouobor si však představit nedovedu. Je až příliš uzavřené a provázané se specifickými povoláními jako je advokát či soudce. Přes to všechno by se měla posílit výuka cizích jazyků. Zastávám názor, že právník, který neumí jeden nebo dva jazyky, je v dnešní době neuplatnitelný. Chcete do Lucemburku či Bruselu? Potřebujete angličtinu a francouzštinu. Chcete do renomované advokátky? Tak je třeba počítat s tím, že budete potřebovat znalost němčiny. K tomu se váže například povinnost vyjet na stáž, nebo absolvování minimálně jednoho předmětu v angličtině.

Připravilo vedení pro studenty již nějaké konkrétní předměty vedené v cizím jazyce?

Teď připravujeme kurz základy rakouského soukromého práva v němčině. Studenti se do něj budou zapisovat od září. Dále rozšiřujeme nabídku předmětů v angličtině. Je to pro nás velice důležité. Nemůžeme zůstat v mantinelech českého práva a nerozhlédnout se po Evropě.

Pojďme tedy do Evropy. Když srovnáte přístup k výuce práva ve střední Evropě a na Západě, jsou zde patrné rozdíly?

Na Západě je kladen důraz především na dovedností složku. V této oblasti jsme Západ v zásadě dohnali. V čem možná zaostáváme, je důraz na výuku v průřezových oborech. To je v Česku stále ještě novinka. Když se ale podíváme na prestižní právnické fakulty od nás na západ, tak je to běžná věc. To může být pro nás trochu handicap, na jehož odstranění však v Brně intenzivně pracujeme.

Jak si tuto změnu představit?

Uvažujeme například o výuce zdravotnického práva, o potravinářském právu, o sportovním právu, o horním právu. Několik z těchto programů chceme nabídnout i studentům jiných fakult. Horní právo například nabídneme přírodovědě. V kurzu by měli být tedy jak studenti práva, tak studenti přírodovědy.

Soudní síň bude

Ve svém programovém prohlášení jste uvedla, že chcete změnit podobu přijímacího řízení. Je ale taková změna za současného nastavení uskutečnitelná?

Dala jsem žádost na senát, aby se vyjádřil, jestli o takovou změnu vůbec stojí. Pokud to senát schválí, tak to změnit můžeme. Snažili jsme se otázku reformy přijímacího řízení předložit i na celouniverzitní úrovni.

Jaká by měla být výsledná podoba přijímacího řízení?

Variant je několik. Např. by mohlo být složené ze dvou částí či jakási varianta TSP pro humanitní obory na MU skládající se z TSP a testů, které prověří maturitní znalosti z humanitních věd. Cílem je, aby se sem dostali nejen inteligentní lidé, ale také ti, kteří mají lásku k humanitním vědám. Právo to potřebuje.

Důležitým bodem byla změna doktorského studia. Co vše by se mělo změnit?

Důležitá je v této oblasti individualizace vztahu mezi školitelem a studentem. S tím jde ruku v ruce malý počet doktorandů na školitele a zintenzivnění práce. Cílem by byl mnohem větší tlak na studenta na průběžné psaní disertační práce. Je otázkou, jestli zavést průběžné zkoušky. Jsem zastánce té vize, že po dvou letech by doktorand měl dát teze a základy disertační práce, které by měl obhájit např. před oborovou komisí. Pakliže je neobhájí, mělo by mu být studium ukončeno. Aby se nestalo to, co se mnohdy děje teď, že ve čtvrtém ročníku doktorandi studium přerušují, protože nemají v zásadě nic napsáno.

A další změny na fakultě?

Chystáme výstavbu soudní síně. Ta by měla v průběhu příštího roku začít fungovat.

Přišla jste taky s tím, že by bylo dobré zrealizovat v prostorech fakulty kavárnu. Proč je pro vás tento projekt tak důležitý?

Pořád si myslím, že kavárna je možnost, kde se v přátelském duchu setkat a diskutovat. K vysokoškolskému a intelektuálnímu prostředí to prostě patří.

Fakulta otevřená městu i světu

Došlo v českém právním prostředí k rozvázání s komunistickou diktaturou, minulostí, která skončila 17. listopadu, nebo jsou zde stále patrné zátěže, které si táhneme s sebou?

V soukromém právu přinesl velkou změnu nový občanský zákoník. To je zásadní moment. Jestli nás ta éra poznamenala? To určitě ano, tak to prostě je. Na druhou stranu je tu mladá generace, která je nezatížená tímto břemenem a má možnost vyjet na Erasmus, získat nové poznatky, ideály a vrátit se. To vše pomáhá v rozvoji právní vědy, ale i celé občanské společnosti.

Jsme mladá demokracie a stojíme před zásadními výzvami, které plynou z mezinárodního prostředí. Je u nás možný polský scénář?

Zde bych rozlišovala právo jako normativní systém a právní kulturu, politickou kulturu. Právo jako normativní systém nikdy nebude dokonalý. S tím je potřeba se smířit. A když se podíváme na současnou politickou kulturu, zde myslím, že je reálným obrazem stavu dnešní společnosti.

Mohou na tomto obraze něco změnit právnické fakulty? Lze to?

Je to pro nás důležitá úloha. Myslím, že bychom se měli snažit laickou veřejnost vzdělávat. Média nám bohužel nabízí mnohdy jednoduchá řešení, která ale nejsou objektivně uskutečnitelná a slučitelná s právem de lege lata či s ústavními principy demokratické společnosti.

Jaké prostředky může právnická fakulta společnosti nabídnout?

Já dám příklad uprchlické krize. Tam je tolik nesmyslů, které okolo panují. Naším úkolem je proto společnosti vysvětlit, že pravidla vychází z mezinárodního práva a to je pro nás závazné. Existuje Listina základní lidských práv a svobod, která se nevztahuje k občanovi, ale k člověku, k lidské bytosti. Bez rozdílu národnosti či etnika, vyznání… A my tato vysvětlení založená na věcné argumentaci musíme nabídnout veřejnosti. Zde mají právnické fakulty možnost vysvětlovat a odstraňovat společenské mýty.

V Brně je silný vliv občanské společnosti, neziskových hnutí, která se vyjadřují k politice, kultuře, migrační krizi. Skutečně právnická fakulta může plnit občanskou roli ve vztahu k neprávníkům?

Nejsme spasitelé světa, ale měli bychom otevřít dveře. Jestli chcete, tak přijďte. Poskytnout např. vzdělávací kurzy online pro ty, kteří se bojí přijít. Za výborný projekt např. považuji univerzitu třetího věku, ale i pořádání veřejných diskusí a přednášek. Vysoká škola nemá jen vzdělávat studenty, ale také přispívat k všeobecné vzdělanosti celé společnosti.

DĚNÍ MIMO FAKULTU

Hoax – co to je a jak ho poznat?

Svatava Veverková

Když na zemi nevládl internet ani televize, prsty druhu homo sapiens nebyly přilepeny k telefonům a jeho uši nepluly po rádiových vlnách, ovládala svět informací koncepce „jedna paní povídala". Tato koncepce byla založena na metodě tzv. soustavného drbání klepen, které ač bylo samo o sobě intenzivní, nemohlo zajistit přenos informací tak efektivně jako jediné kliknutí počítačovou myší. Jejich transfer tak nějak po-po-pokulhával. Nezřídka se stávalo, že jste se o smrti krále dozvěděli až ve chvíli, kdy byl u moci jeho třetí následovník.

Dnešní doba nul, jedniček a elektromagnetického záření je jiná. Informace přicházejí rychle a bez přestávek. Svět doslova trpí informační obezitou. Jak ale poznat, jakým zprávám věřit, jaké raději ověřovat a jaké z paměti neprodleně vytěsnit po vzoru strýčka Alzheimera? Na tyto problémy pomáhal nalézat medikament Josef Džubák, zakladatel serveru hoax.cz, jenž byl hostem březnového semináře pořádaného spolkem ELSA Brno.

Slovo hoax (čteno houks) v překladu znamená falešnou či poplašnou zprávu, mystifikaci, podvod, výmysl nebo žert. Vzniká proto, aby pobavil, někoho a něco poškodil, dosáhl zisku či zajistil zvýšení návštěvnosti konkrétních webových stránek. Jeho typickou vlastností je, že se šíří téměř nadsvětelnou rychlostí, a to v mnoha jazycích, v mnoha podobách, mnoho let. Džubák upozorňuje: *"Co jednou vypustíte do světa, už nelze dál zastavit."* Aby pomohl příjemcům rozlišit pravdivé zprávy od falešných hoaxů, založil před 16 lety speciální server, na němž naleznete jak aktuálně šířené hoaxy, tak jejich úplnou databázi.

Mysleli jste si snad, že barevný pás na obalu zubní pasty značí její škodlivost? Že číslo na tetrapaku představuje, kolikrát bylo nespotřebované mléko opětovně převařeno a zabaleno? Že pomeranče z Libye jsou postříkané HIV krví? V takovém případě jste se stali obětí hoaxu. Pravdivé většinou nebudou ani e-maily slibující zbohatnutí díky výhře v loterii anebo nabízející vyinkasování dědictví po mrtvém miliardáři ze zahraničí, jakmile vy malá peníze poslala na důležitá bankovní číslo, aby oni mohla poslední úkona udělat pro Vaše štastná životy. Stejně tak se Bill Gates nerozhodl podělit o svoje bohatství tím, že věnuje 245 dolarů každému, kdo přepošle „jeho" e-mail z roku 2002 a 2011. Obdobná zpráva byla dokonce šířena již v roce 1999. Ani žádný jiný Bill nebo John nepřispěje rodině nemocného chlapce za to, že nasdílíte jeho fotku. *„Naopak sběratelé adres a spammeři* díky rozesílání takových hromadných zpráv získají až 500 adres v jediném e-mailu," uvádí Džubák.

Server hoax.cz naštěstí není jediný, kdo se snaží rozkrývat karty. Mezi další se řadí manipulátoři.cz, hatefree.cz, snopes.com, urbanlegends.about.com, hoaxbuster.com, hoaxkiller.fr aj. Na hoaxmap.org naleznete již více než 300 hoaxů o migrantech šířících se v prostoru Německa a Rakouska. Vše ovšem není pouze o ověřování textových zpráv. Na internetu můžete vyhledávat i stopy obrazových záznamů. Chcete-li si prověřit, zda se podezřelý obrázek objevil ještě před vznikem poplašné zprávy, nahrajte ho do aplikace na tineye.com a zjistěte, na kolika místech se již ve virtuálním prostoru nachází a kdy tam byl vložen. Obdobně funguje images.google.com.

Až se k vám příště dostane nějaká šokující zpráva, buďte nad věcí. Nezapomeňte si jako správní detektivové informace v ní obsažené ověřit ještě dříve, než ji nasdílíte, a stanete se tak její hoaxovou součástí – přítomností, minulostí i budoucností.

Nemoc polského Ústavního soudu

Jan Šlajs

Polská přetahovaná o pravomoci mezi vládou a Ústavním tribunálem vyústila začátkem března v otevřenou taškařici, když Ústavní tribunál odmítl změny, které provedla konzervativní vláda Práva a Spravedlnosti (PiS). Podle názoru ústavních soudců jsou tyto změny protiústavní.

Podle některých kritiků jde soudcům především o vyjádření despektu k právnímu státu. Požadavek respektu vůči svěřeným pravomocem je jistě klíčový a ústavní soudy by se neměly chovat jako moc konstituující, ale konstituovaná. Co když si ale vláda vykládá své pravomoci příliš extenzivně? Jistě, pravomoc měnit pravidla hry je středobodem celého boje o moc a vítězná strana má právo tuto pravomoc vykonávat. Pakliže jde o instituci, jejímž smyslem je tato pravidla chránit, mělo by se upustit od ukvapených rozhodnutí. Spíše než noční práce by se měla ctít masarykovská práce a především konsenzus, pokud jde o takto zásadní rozhodnutí, jako je změna hlasovacího klíče.

To se, kromě zvrácení rozhodnutí bývalé vlády Občanské Platformy o jmenování pěti soudců, stalo hlavním předmětem posledního sváru. Nově totiž Ústavní tribunál rozhoduje za přítomnosti nejméně třinácti soudců. V posledním rozhodnutí však Ústavní tribunál prohlásil prosincovou novelu za neústavní „pouhými“ dvanácti hlasy. Na pikantnosti celé záležitosti dodává, že vláda o svém záměru nerespektovat rozhodnutí Ústavního tribunálu informovala ještě dříve, než se nějaké rozhodnutí vůbec zrodilo.

Kromě toho polská vláda odmítá publikovat rozhodnutí Ústavního tribunálu. Požadavek na rozdělení mocí formou brzd a protiváh se tak může stát pouhou proklamací, protože k čemu jsou takto klíčové instituci pravomoci, když je materiálně bude jen těžko vykonávat. A i když je vykoná, instituce moci výkonné rozhodne podle toho, jak se jí názor Ústavního tribunálu líbí či ne. Vadí-li nám postoj Ústavního tribunálu s poukazem na soudcokracii, proč se stejnou rétorikou netleskáme změnám, kterými polská vláda chtěla zvítězit nad médiokracií?

Soukromoprávní imunita prezidenta?

Vladislav Musil

K pozitivům aktuální politické situace v České republice bezesporu patří neustálé testování mantinelů demokracie a právního státu. Aktuálně je tímto testem rozpor odborníků v otázce rozsahu prezidentovy indemnity, tedy hmotněprávní imunity.

K sepsání tohoto článku mě přiměla situace kolem občanskoprávní žaloby na ochranu osobnosti, podané vnučkou žurnalisty Ferdinanda Peroutky Terezií Kaslovou, směřující vůči Kanceláři prezidenta republiky. Jak už je chronicky známo, škodnou událostí podle žalobkyně byl prezidentův výrok na konferenci u příležitosti 70. výročí osvobození koncentračního tábora v Osvětimi, kde z jeho úst zaznělo skutkové tvrzení, že Ferdinand Peroutka je autorem článku „Hitler je gentleman“. Existence tohoto článku měla dokládat úpadek intelektuálních elit v předválečné době. Podle žalobkyně uvedeným výrokem mělo dojít k zásahu do cti a důstojnosti Ferdinanda Peroutky, jenž měl vždy veřejně vystupovat proti nacismu. Cílem mého článku však není hodnotit onen výrok nebo osobu Ferdinanda Peroutky, ale snaha o nastolení úvahy o rozsahu právní (ne)odpovědnosti prezidenta v České republice v občanskoprávní rovině.

Indemnita prezidenta je zakotvena v čl. 54 Ústavy, který stanoví, že není z výkonu své funkce odpovědný a je tedy nadán politickou neodpovědností a nevázaností názory a postoji ostatních ústavních činitelů. Článek 65 dále rozvádí, že prezidenta republiky není možné po dobu výkonu funkce zadržet, trestně stíhat pro přestupek nebo jiný správní delikt, je tedy nadán imunitou trestní, správní a přestupkovou. Je třeba však mít na zřeteli, že význam imunity ústavních činitelů spočívá v ochraně právního státu, demokratického zřízení a zajištění fungování státu volenými orgány a není to jakási výsada či odměna pro zvolené zastupitele. Prezident se zvolením do funkce nestává jakýmsi nad-občanem, posledním spravedlivým, neodpovědným za občanskoprávní delikt. Jedním z pilířů právního státu je zásada, že občané jsou si rovni před zákonem, a kde jinde by to měla být pravda, než v právu občanském.

Účast a vystoupení na konferenci není výkonem žádné explicitně stanovené pravomoci prezidenta, prezident svou účastí situaci zastřešuje a naplňuje svoji úlohu reprezentace státu, kterou má mimo jiné vykonávat v rámci svého slibu v zájmu všeho lidu. Je tedy zásadní otázkou, jestli takovýto projev nebo jeho části, jsou výkonem funkce, či jinou veřejnou činností. Kritika jiného politika či ústavního činitele je v mezích prezidentovy pravomoci a neodpovědnosti. Pokud však uvádí skutková tvrzení, která bezprostředně nesouvisí s politickou soutěží, veřejnou správou či tématy, která se týkají výkonu jeho práv a povinností, a tato tvrzení jsou schopná zasáhnout do osobnostních práv chráněných občanským právem, vzniká otázka, zdali na toto jednání indemnita dopadá.

Jak tedy z výše uvedeného vyplývá, prezident může být v občanskoprávních sporech žalován a případně uznán odpovědným, pokud soud dovodí, že jeho jednání bylo mimo rámec výkonu funkce. Žalobkyně nezvedla ústavněprávní rukavici a místo prezidenta, jako původce výroku, žalovala Kancelář prezidenta republiky s výše nastíněným odůvodněním, že prezidenta v tomto případě není možné žalovat. Ačkoliv žalobkyni soud první instance přisvědčil, a shledal tak Kancelář pasivně i věcně legitimovanou a nadto i odpovědnou za prezidentův výrok, zůstává stále otázka indemnity nezodpovězena. V historii České republiky ještě nedošlo k meritornímu rozhodnutí ve věci soukromoprávní odpovědnosti prezidenta za škodu a jako právník cítím promarněnou příležitost, že žalobkyně nenechala v této věci rozhodnout soud a nezbývá než doufat, že soudy dalších instancí se k této otázce postaví čelem.

DVOJÍ POHLED

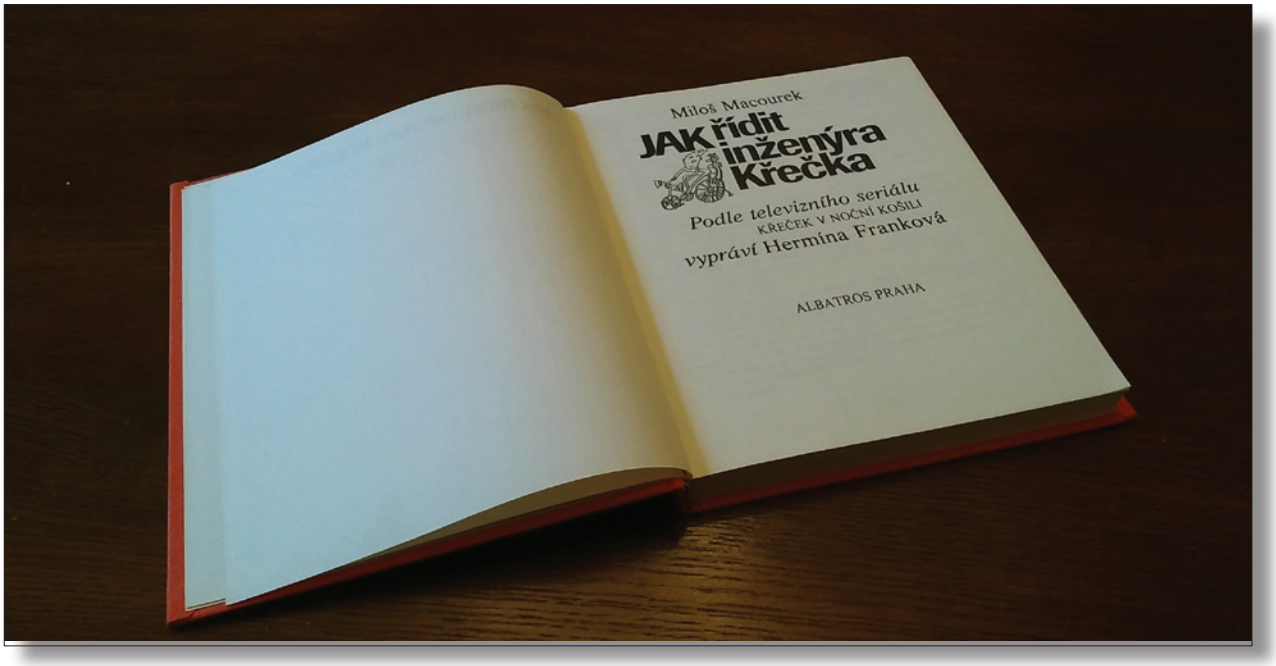

Jak řídit inženýra Křečka

Veronika Svobodová

Při probírání mou knihovnou mě v poslední době pobavil název knížky, která byla sepsána na základě kdysi populárního seriálu pro děti „Jak řídit inženýra Křečka“ a to vzhledem k tomu, že jsem byla pověřena vytvořením článku o sporu veřejné ochránkyně práv Anny Šabatové a jejího zástupce Stanislava Křečka.

V reálu to ale již tak zábavné není a to především díky veřejným výrokům Křečka do médií, které zřejmě nijak se svou „nadřízenou“ Šabatovou neprojednává. Asi jako poslední i Vás jistě upoutala kauza iráckých křesťanů, v níž jeden z uprchlíků přirovnal nabízené bydlení ke „kravínu“, tedy abych byla významově přesnější – „přemalované stáji pro zvířata“. Křeček poskytl televizi Prima rozhovor, proti němuž se následně Šabatová důrazně ohradila. „Předčasné vyjádření Křečka narušuje princip zdrženlivosti a nestrannosti, jímž jsme oba vázáni.“, sdělila ve svém stanovisku Šabatová. Je až směšné, jak se principy občas uplatňují tak, jak se to zrovna hodí. Pokud máte jiný názor než Váš šéf, dodržujte princip zdrženlivosti a nestrannosti a do médií se nevyjadřujte vůbec.

Zapřemýšlejme ale o jádru věci – může podřízený ve státním úřadu veřejně prezentovat politické názory, které jsou odlišené od názoru vedení? Chápu, že Úřad veřejné ochránkyně práv, již právě kvůli náplni práce, musí vystupovat jednotně, avšak co svoboda slova? Tu už tu nemáme? Projevem do médií přeci nijak nezasahujeme do činnosti a rozhodování úřadů. Svědčí o tom i celá koncepce zákona o veřejném ochránci práv, který popisuje funkci ombudsmana jako osoby, která nemá rozhodovací pravomoc, ale funguje jako jakýsi mediátor či prostředník při komunikaci s úřadem a soukromou osobou.

Křeček má právo se veřejně vyjadřovat a to i bez souhlasu Šabatové. Žádný zákon tím neporušuje a jediné, co může Šabatová se svým „nepovedeným“ podřízeným provést, je veřejně reagovat na Křečkovy výroky, což také činí. Ráda bych podotkla, že neposuzuji a rozhodně neobhajuji obsah Křečkových výroků. Píši o možnosti se veřejně vyjádřit, nikoliv o Křečkových názorech.

Jak jsem již psala výše, nejedná se o první, ale taktéž asi ani o poslední spor, který mezi sebou tyto dvě osobnosti mají. Noviny jsou plné replik, které si mezi sebou oba „posílají“. Neshody v jejich protichůdných názorech se údajně Šabatové měly podařit zmírnit pouze domluvou, aby Křeček své názory zveřejňoval jako soukromá osoba, a nikoliv jako zástupce Úřadu veřejné ochránkyně práv. Je otázkou, jak by média měla k této podmínce prezentace názorů Křečka přistupovat. Zda by tedy pod reportáží televize Prima o iráckých uprchlících mělo být pouze jméno Křečka bez uvedení Úřadu veřejné ochránkyně? „Stanovisko Křečka“, skoro se mi chce říct nic víc a tečka.

Šabatová versus Křeček - bouře ve sklenici vody

Vojtěch Dědek

Anna Šabatová a Stanislav Křeček. Dvě jména, která se stále častěji objevují v mediálním prostoru. Bohužel ne právě tak, jak by veřejnost očekávala. Veřejná ochránkyně práv a její zástupce, byli společně zvoleni do svých funkcí v únoru roku 2014 a již od tohoto okamžiku začaly spory, které do dnešních dní nepřestaly. Je nutné zdůraznit, že volba obou probíhá společně. Veřejný ochránce práv tak nemá možnost ovlivnit, kdo bude jeho zástupce.

Vraťme se ale zpět do roku 2014, kdy jsme okamžitě po volbě mohli zaznamenat nedorozumění mezi ombudsmankou a jejím zástupcem. První výrazný spor odstartoval článek Stanislava Křečka, ve kterém kritizoval činnost Agentury pro sociální začleňování. Zástupce ombudsmanky nemá ve své působnosti sociální začleňování, což byl hlavní důvod pro Šabatovou zveřejnit znepokojení nad vyjadřováním svého zástupce. Šabatová se nechala slyšet, že výroky pana Křečka odporují všem zásadám ombudsmanské práce, které jsou dle Šabatové především dodržování působnosti, diskrétnost, pečlivá znalost všech okolností případu a zásada vyslyšení druhé strany. Hlavním úkolem veřejného ochránce práv je také navrhovat opatření, jak by se situace, je-li neuspokojivá, dala zlepšit. To však článek Křečka neobsahoval.

Již krátce po svém zvolení do funkce Stanislav Křeček prohlásil, jak moc se těší na spolupráci s Annou Šabatovou. Bylo to však tvrzení, které brzy na to přestalo platit. Nadšení netrvalo dlouho a spory se táhnou až do dnešních dní.

Jeden z prvních viditelných sporů se týkal nošení muslimských šátků na školách. Jablkem sváru bylo ombudsmanky zastání se dvou studentek, které opustily střední školu, protože jim tamní ředitelka nedovolila nosit šátky do výuky. Studentky si kvůli zákazu stěžovaly u veřejného ochránce práv a u Anny Šabatové našly zastání. Podle Stanislava Křečka jsou však její názory na problém šátků ve školách příliš vyhraněné a neodpovídají stavu společnosti. Křeček dodal, jaké názory by měl úřad ombudsmanky vyjadřovat. Rozhodně by neměly být extrémní a ojedinělé, neboť se dle něj jimi společnost nebude řídit.

Šabatová se však snaží vyjadřování svého zástupce usměrňovat a několikrát údajně svému zástupci zmíněné jednání marně vytkla. Vedlo to však jen ke kompromisu, že Křeček své názory většinou sděluje jen jako „soukromá osoba“.

Posledním sporem, na kterém se ukazuje problematika veřejného vyjadřování činitelů Úřadu, je případ televize Prima a její reportáže o uprchlících žijících v Česku, tzv. kauza “kravín”. Citlivé téma znovu rozvířilo malý český rybníček a reportáž spustila lavinu polemik. Komentář Stanislava Křečka na jeho facebookovém profilu na sebe nenechal dlouho čekat. A znovu přišla kritika. Bez ohledu na obsah považuje ombudsmanka vyjádření svého zástupce za politováníhodné a dokonce i v rozporu se zákonem. Tomu se však její zástupce brání.

Úřad Veřejného ochránce práv je zřízen k ochraně osob před úřady a jinými institucemi. Nelze předem vyloučit, že se někdo z aktérů kauzy neobrátí na úřad se svojí stížností. Jelikož ten musí ze zákona fungovat nestranně, zřetelně se může projevit problematičnost celého sporu. Každá strana vidí společenskou roli ve své funkci rozdílně. Ať je však pravda na jedné, nebo na druhé straně, rozhodně spory neprospívají rozbouřeným vodám negativních společenských nálad. Navíc se snižuje vážnost celé instituce. Nikomu nelze brát ústavní právo svobodného projevu, avšak každý by si měl být vědom funkce, kterou zastává. A měl by za své výroky nést profesní i lidskou zodpovědnost.

KULTURA

Recenze: Totalita v binární soustavě

Antonín Boudník

Jste v tom sami. Z ošuntělé budky pozorujete hraniční přechod. Všudypřítomná šeď nevzhledného betonu vám napovídá, že jste se vrátili do časů reálného socialismu.

Hlídáte hraniční přechod fiktivního státu Arstotzka a rozhodujete, kdo má právo vstoupit a kdo naopak ne. Jste dveřník. Rozhodujete o osudech s vědomím, že o tom vašem rozhodli jiní. Zažít minulost na vlastní kůži nabízí počítačová hra ***Papers, Please,*** která se stala jednou z nejúspěšnějších v oblasti tzv. independent video games. Princip je přitom jednoduchý. Hráč v roli celního úředníka totalitního státu rozhoduje o osudech lidí. Kontroluje jejich vstup do země. Žádné chyby nejsou odpuštěny a vyvíjený tlak je neúnosný. Narůstající nároky a stále stejná odměna vypočítaná podle počtu odbavených žadatelů může dospět k nedostatku finančních prostředků k vlastnímu živobytí a v konečné fázi i ke smrti rodinných příslušníků. Řeší i jiná morální dilemata, např. zda vpustit manželský pár i přes to, že jeden z nich nemá podle platných zákonů nárok na vstup. Do hry vstupuje jako individualita a vychází z ní jako otrokářský posluhovač přehnané byrokratizace. Přestane vnímat okolní souvislosti a zaměří se pouze na zkoumání jasně daných podmínek k udělení povolení.

Ve svých rozhodnutích tudíž není nikterak svobodný, stává se strojem. Odvedenou práci lze podle hry posuzovat pouze v kategoriích správnosti, nikoliv morální, ale čistě formálně-právní, tak jak to určí

systém. Buď jsou prováděny správně, tak jak je stanoveno zákonem, nebo odlišně od něj, a to znamená špatně. Je donucen, aby se stal subjektem politiky totalitárního státu, zmiňovaným strojem, co rozhoduje o lidských osudech. Hra je mile paradoxní, správné rozhodnutí, tentokrát v kategorii morální, jako např. vpustit onen pár, není slučitelné s tím, co je správné podle vlády. Takové pojetí hry může v realitě vysvětlit fenomén, který Arendtová nazvala banalitou zla a ztrátou autonomie vůle.

Na hráči záleží, jak hru bude hrát. Jestli správně formálně, či správně morálně. To je další klad hry, rozhodnutí musí učinit i přes to, že se jeho beznaděj často blíží k zoufalství beznohého chlapce, který v tombole vyhrál bicykl. ***Papers, Please*** nenabízí povrchní zábavu, je dalším střípkem do mozaiky moderního pojetí herního průmyslu. Bourá stereotypy a formuje nový výrazový prostředek umění, kterým se odvětví počítačových her bezpochyby stává. Pro právníka navíc otevírá možnost úvahy nad tématem právních hodnot.

Je libo bičování?

Veronika Svobodová

Na Velký pátek o Velikonocích mají lidé v různých koutech světa různé tradice a zvyky. U nás se katolická menšina postí a zbývající část populace má hlavně radost z toho, že letos poprvé nemusí v tento den do práce, jelikož Velký pátek byl vyhlášen státním svátkem. Na Filipínách se pro změnu bičují.

Možná jste již někdy slyšeli o dobrovolném ukřižování a sebemrskačství. Fyzická bolest je trestem za vaše hříchy, a pokud to vydržíte, budete od svých hříchů zcela očištěni – nebo tak tomu alespoň věří Filipínci. Ti tyto netradiční poutě buď sami absolvují, nebo je spíše jen sledují v přímém přenosu.

I přes menší strach jsem se společně s přítelem Lukášem vypravila na ceremoniál do filipínského města San Fernando. Ptáte se, zda to bylo brutální?

Tak nějak nás už před tím strašili Lukášovi kolegové z práce, kteří se zúčastnili minulý rok. Ano. Byla tam krev. Byli tam muži chodící kolem se zkrvavenými zády a mrskající se dřevěnými špalíčky, jež byly spojené v jeden bičík. Nechyběl ani sadista. Ten jim kůži na zádech nařezával žiletkami, aby krev při bičování ještě víc tekla. A mezi tím vším byly celé rodiny včetně

malých dětí, které si vesele pobíhaly sem a tam a těšily se na společný sváteční oběd. A pak přišlo to hlavní – ukřižování.

Ač to zní neuvěřitelně krutě a téměř nechutně, věřte, že i ve mě atmosféra vyvolávala spíše klid a pohodu než odpor. Všude kolem malého kopečku se třemi přichystanými kříži, byly rozesety stánky se zmrzlinou, kukuřicí, grilovanými párky a jinými filipínskými pochutinami. Trochu jako naše pouť, říkala jsem si. Jakmile se skupinky přátel a hlavně početné rodiny najedly a uklidilo se nádobí, šli jsme očekávat Ježíše.

Celý ceremoniál má zpodobňovat biblickou událost, a tak po prašné cestě chvíli po dvanácté hodině přiklusali Římané a za nimi se vláčel muž s dlouhými vlasy nesoucí kříž. Nevypadal moc dobře – s Lukášem jsme přemýšleli, jestli je to horkem (představte si pláň beze stromů, udusanou zem a ve stínu 33 °C), nebo zdali mučedníkům před „vystoupením“ nepodávají nějaké drogy, aby bolest lépe snášeli. Je ale taky možné, že to byla kombinace obojího.

Dav se s průvodem přesunul ke křížům a díky oplocení kolem kopce se nedostal blíž jak deset metrů od scény. Společně s ostatními jsme svorně nadávali na ty vepředu s velkými deštníky či selfie tyčemi. Chvíli na to Ježíši připnuli na hlavu mikrofon, aby jeho sténání bylo dobře slyšet. Následně pomocí důmyslně připraveného technického zařízení zabudovaného do křížů, tyto kříže naklonili a dva postranní hříšníky k ním přivázali stuhami. Ježíše ovázali kusem látky, aby z kříže neupadl. Pak přišel Říman a dvěma rychlými příklepy přibil hřeby do obou rukou. Říkáte, že už to přeháním? Mezi tím jeden muž vedle nás vtipkuje, aby Římané uhnuli, že na Ježíše nevidí a nemůže jej pořádně vyfotit. Druhý zase dodává, že ten týpek dělal Ježíše už před sedmi lety. Na ukřižování už je zkrátka zvyklý. Za těchto okolností přibijí Římané poslední hřeby do nohou Ježíše. Ten zakřičí. A my ještě chvíli postáváme. Jakmile se dav začne rozcházet, jdeme taky. Představení skončilo, hříšník očištěn a my zase můžeme jít v poklidu zpátky domů.

SENÁTNÍ KOUTEK

Zprávy z Akademického senátu Právnické fakulty Masarykovy univerzity

Lukáš Buchta

V této rubrice se budete pravidelně dozvídat čerstvé novinky z činnosti Akademického senátu (AS) naší fakulty, podané v přehledně zkrácené formě. A teď již vzhůru na události z posledního měsíce:

Dne 23. 2. 2016 byl na zasedání AS schválen Dlouhodobý záměr fakulty pro léta 2016 až 2020. Kromě obecně záslužných cílů jako podpora prestižních programů či větší kooperace kateder sleduje i snahu o zlepšení podmínek pro parkování, což by jistě bylo pro všechny členy akademické obce velmi příjemné.

Ve dnech 8. 3. až 11. 3. 2016 proběhly doplňující volby do Studentské komory AS. Novou senátorkou za 4. ročník magisterského studia se stala Daniela Procházková. Gratulujeme a přejeme mnoho zdaru při zastupování zájmů studentů fakulty.

Na zasedání AS dne 16. 3. 2016 byl schválen rozpočet Právnické fakulty MU pro rok 2016, který počítá s náklady 197 433 000 Kč a výnosy 199 049 000 Kč. Mezi plánované investiční akce na tento rok patří například rekonstrukce výukových prostor v 1. nadzemním podlaží (místnosti č. 038 až 052) nebo výměna historických dveří tamtéž.

Na příštím zasedání Akademického senátu, jehož datum se oznámí na úřední desce, se bude projednávat Zpráva o hospodaření PrF MU spolu s Výroční zprávou PrF MU. Scházíme se v místnosti č. 109, zasedání senátu jsou zpravidla veřejná, tak se na nás přijďte někdy podívat!

MIMOCHODEM

Jungmannův Slownjk česko-německý

Marek Tesař

V každém čísle vám přineseme výběr pojmů z Jungmannova Slownjku česko-německého, monumentálního díla o cca 120 000 hesel, které sice do značné míry formovalo moderní češtinu, ale výrazy v něm uvedené se neujaly všechny. Slova předkládáme v původním pravopise i s příkladnými větami.

PRAWODAWCE, e, *m. (pol.) = zákonodarce*

PRAWOLOMCE, e, *m. rušitel zákona*

PRAWOMET, a, *m. adwokát.* Chciť se prawometům do řemesla vplichtiti.

PRÁWOWEC, wce, *m. práwnjk*

PRAWOWĚD, die, *m. znagjcj práwo, práwnjk*

Kulaté výročí Zlaté buly ulmské

Adam Pálka

Z různých příběhů určitě znáte pravidlo, že v královských rodinách nastupuje na trůn prvorozený legitimní syn. Víte však, kdy se tato zásada poprvé uplatnila na našem území? Příběh prvorozenství se v Českém království začal psát před 800 lety. Římský král Fridrich II. tehdy vydal Zlatou bulu ulmskou, kterou potvrdil nedávné zvolení Václava I. za českého krále.

České země v této době nutně nepotřebovaly nového panovníka, jelikož roku 1216 držel vládu nad královstvím Přemysl Otakar I. Důvod královské volby mladého Václava I. ve skutečnosti spočíval právě v otázce prvorozenství. Ačkoliv Přemysl považoval Václava za svého prvorozeného, do roku 1216 v Čechách platila (a s radostí byla porušována) zásada seniorátu, podle které se po smrti knížete či krále jeho nástupcem stával nejstarší žijící člen rodu.

Přemysl Otakar I. usiloval o nástupnictví Václava I., menší vadou na kráse však byla skutečnost, že jeho syn se nemohl pyšnit přízviskem „nejstarší muž v rodě hned po panu králi“. Přemyslu tedy nezbývalo nic jiného než seniorát legitimním způsobem zrušit, pokud se nechtěl dostat do vážných sporů s nejstaršími členy dynastie.

Svůj velkolepý plán rozdělil do dvou kroků. Nejprve Přemysl Otakar I. a jemu oddaní velmoži zvolili Václava I. českým králem. Posléze nechal Přemysl vyslat k Fridrichu II. do jihoněmeckého Ulmu poselstvo s žádostí o schválení volebního aktu bulou, s čímž římský král očividně neměl žádný problém. Nejmocnější panovník křesťanské Evropy totiž potvrdil zvolení Václava I. listinou ověřenou zlatou pečetí.

V žádném případě tedy nešlo o nějaký bezcenný cár papíru (nebo spíše pergamenu). Zlatá bula ulmská znamenala v českých dějinách důležitý zlom. Položila totiž základ nového politického systému, v němž se královský titul dědil z otce na syna. Je ironií osudu, že zatímco o ulmské bule slyšel jen málokdo, tzv. Zlatou bulu sicilskou zná každý. Třebaže tato listina potvrzovala Přemyslu Otakarovi I. dědičný královský titul, pro dynastii zřejmě neměla takový význam jako její o čtyři roky mladší sestra z Ulmu.

Latinský slovníček

Josef Bártů

Nevíte, jak byste vyšperkovali svojí seminární práci, SVOČku anebo diplomku? Nerozumíte zkratce v odborném textu? Netušíte, co právě řekl přednášející, když svou přednášku ozvláštnil nějakým latinským slovíčkem? Tak přesně pro Vás je tu náš pravidelný sloupek o latinských zkratkách, slovech, souslovích, jejich využití v praxi. V dalších dílech se budeme věnovat i slovům, která běžně používáme, ale původ mají v latině.

JUDr. – „Iuris utriusque doctor“, doslovně znamená „doktor obojího práva“. Zde je myšleno světského i církevního. Objevují se i názory, že zkratka může znamenat „Iuris universae doctor“ – doktor veškerého

práva. Dnes lze tento titul získat po absolvování magisterského studia obhájením rigorózní práce a složením rigorózní zkoušky. Titul JUDr. je někdy označován jako malý doktorát.

N. N. – „Numerius Negidius“ – žalovaný. Sousloví je odvozeno od slovesa negare – popírat.

A. A. – „Aulus Agerius“ – žalobce. Agerius je přídavné jméno vytvořené ze slovesa agere. Sloveso agere sice na prvním místě znamená jednat, dělat, hnát (dobytek), ale v právnických textech se objevuje ve významu pohánět (před soud), tedy žalovat.

Cf. – confer [konfer] – srovnej

Contra proferentem – interpretační pravidlo, podle něhož se určitý výraz s různými významy vyloží k tíži toho, kdo jej použil jako první (contra proferentem – proti pronášejícímu). Toto pravidlo najdeme i v našem právním řádu. Objevuje se v § 557 občanského zákoníku.

GLOSA ZÁVĚREM

Nejvyšší správní soud o kapybarách

Tomáš Bartoň

Když se u správních soudů domáhám přiznání příspěvku na náklady na domácnost a bydlení, dost mě překvapí, když Nejvyšší správní soud věnuje v šestistránkovém rozsudku celou půl stranu kapybaře.

„Pokud jde o podstatu sporu, tj. vysvětlení samotného obsahu pojmu nákladů na domácnost jako pojmu hmotného práva, výše bylo naznačeno, že má smysl pouze tehdy, pokud nejde o pojem obecně známý či laicky uchopitelný. S jistou nadsázkou řečeno, bude asi plně na místě, pokud například v rámci některého z řízení podle zákona č. 100/2004 Sb., o obchodování s ohroženými druhy, bude Česká inspekce životního prostředí poskytovat poučení, že hlodavec, kterého si onen turista hodlá dovézt z Peru, je Hydrochoerus hydrochaeris, neboli kapybara, a je uveden v některé z příloh úmluvy CITES, tudíž dovoz nebude úplně jednoduchý.“

„Cože?“ řeknete si. Jak souvisí kapybary s příspěvkem na náklady na domácnost a bydlení? A proč tentýž soud v rozsudku o právu na informace týkající se stavby rychlostní komunikace R43 hovoří o Krakatitu?

„Nicméně lze si představit i situace, kdy by povinný subjekt určitou informací disponoval a ta by se přitom vůbec netýkala jeho působnosti. Např. kdyby žadatel po Státním úřadu pro jadernou bezpečnost či po Českém báňském úřadu žádal poskytnutí informací obsažených v knize Krakatit od Karla Čapka, pak by samozřejmě bylo na místě takovou žádost odložit podle § 14 odst. 5 písm. c) citovaného zákona, byť by se tato kniha fyzicky nacházela v knihovnách uvedených správních orgánů.“

Možná odpověď je následující. V kuloárech se spekuluje, že asistenti soudců hráli hru. Tahali si lístečky s divnými pojmy jako Krakatit nebo kapybara a pak je museli „propašovat“ do rozsudků. Pokud se asistentovi podařilo do rozsudku nesouvisející termín dostat, vyhrál. Hra je to milá. Na první pohled neškodná. Poukazuje však na fenomén mnohem zajímavější. Někteří soudci rozsudky svých asistentů nečtou, popř. je nečtou zcela důkladně a vždy. Možná si rozsudky o kapybarách a krakatitu referující soudce přečetl. Možná je důkladně pročetl celý senát a všem se propracovaná, až tematicky nesouvisející, argumentace líbila. Možná to ale také nečetli. V tom je přece podstata hry! A kdo tedy potom soudí? Touto hrou chci pouze demonstrovat, že vliv asistentů v nejvyšších patrech justice sílí, na rozdíl od jejich platů.

Léta se tu vede diskuze o korelaci mezi platem soudce a jeho nezávislostí, přičemž sám soud Ústavní tuto korelaci již objevil. Je to právě vysoký plat, který má soudci jeho nezávislost zajišťovat. Pak je nutné se ptát. Je asistent se čtrnáctitisícovým platem skutečně tak nezávislý?

Asistenti soudců jsou dlouhodobě finančně podhodnoceni. Škodolibě se těším na to, až některý z nich vezme obrovský úplatek a diskuzi na toto téma sám otevře. Tato údajná hra se slovy je neškodná a navíc zábavná, takže nikomu vlastně nevadí.

TOP ČLÁNEK

Hořkosladce

Marek Tesař

Nevím, je-li si toho čtenář vědom, ale s tvorbou práva je tak trochu kříž – právo musí být dost obecné, aby pokrylo velké množství situací, ale zase dostatečně určité, aby si ho adresáti jeho působení dovedli spojit s konkrétní situací, aniž by sklouzávalo ke kazuističnosti. Vezměte si takové dopravní značky - zákonodárce rozdělil všechny ty, od nichž rozumně očekával, že se budou provozu na silnicích účastnit, do několika skupin, přičemž každé z nich přidělil snadno rozpoznatelný symbol, který identifikuje značky určené výhradně pro ně. Je přitom lhostejno, zda konkrétní účastník, dejme tomu řidič a provozovatel motorového vozidla, řídí a provozuje škodovku, bavoráka nebo třeba Pragu; jakmile je na značce automobil, je povinen ji ctít.

Procházel jsem se onehdy po jedné z teras na Špilberku a narazil na pozoruhodný případ zákazu vjezdu. Byla to královna všech cedulí, úplně nová, nablýskaná a - v řeči opatření obecné povahy - nicotná. V červeném kruhu na ní totiž nestál chodec, cyklista ani žádný z obligátních provozovatelů motorových vozidel, nýbrž jezdec na Segwayi.

Segway, pokud snad čtenář není s tímto výdobytkem technologie ještě obeznámen, je elektrické vozítko, na němž se jeho řidič veze vestoje a namísto volantu mění směr jízdy nakláněním ze strany na stranu. Ministerští úředníci dali kdysi hlavy dohromady a šalamounskou vylučovací metodou dospěli k závěru, že Segway vozidlem není, neboť vozidla podléhají homologaci; o zvíře nejde, to je zjevné, a jízdní kolo to také být nemůže, protože to má přece kola za sebou - jakkoli to na první pohled nebylo zřejmé, jezdec na Segwayi tedy musí být chodcem! Žila-li by princezna Koloběžka dnes, měla by dopravu ke králi zajištěnu mnohem pohodlnějším způsobem - pokud by se jí tedy během cesty nevybila baterie.

Spatřiv značku, která značkou není, ale pravděpodobně si toho sama není vědoma, vzplál ve mně spravedlivý oheň a jal jsem se situaci řešit. Poslal jsem na magistrát otázku, zda jsou si úředníci jisti, že takovou značku umístit lze, a pokud jsou, mohli-li by mne odkázat na předpis, z nějž svou jistotu čerpají. V duchu jsem plánoval mnoho dalších kroků - stížnosti na všechny strany; zapojení veřejnosti; masivní letákovou kampaň! Ale nebylo mi dopřáno dostat se dál. Druhý den jsem v kopii obdržel rozhořčenou nótu, kterou jakási osoba zasílala z magistrátu správě hradu Špilberk. Za týden po značce zbyla jen díra v chodníku a omezení používání Segwayů se přesunulo do návštěvního řádu hradního parku.

Ještě v létě byl na Špilberku jezdec na Segwayi zobrazen na ceduli čtveratého tvaru - o dopravní značku také nešlo, ale případnému jezdci tím bylo nenásilně dáváno na vědomí, že by ho správa hradu v této historické oblasti na jeho futuristickém dopravním prostředku nejraději neviděla. Pak se však něco stalo a původní omšelá značka byla nahrazena oním blyštivým značkovým paskvilem, o němž jsem hovořil dříve.

Nyní trocha právničiny: dopravní značka má oproti tabulím, které dopravními značkami nejsou, významnou výhodu - za nectění pokynů, které obsahuje, lze pokutovat. Veřejnoprávní omezení lidské činnosti však musí pramenit z právních předpisů, které byly řádně publikovány a s nimiž se měl každý možnost seznámit. Jak jinak by si člověk mohl být jistý, co piktogram na značce znamená? Nebo co takové dopravní značky vůbec jsou? Značka s jezdcem na Segwayi však podle předpisů, které danou oblast práva regulují, neexistuje; lze se tedy přít, zda je na ní opravdu vyobrazen jezdec na Segwayi. Nejde ve skutečnosti o trpaslíka na kremroli, v níž je zapíchnuté párátko? Anebo o osobu, která sisyfovsky hustí pneumatiku, na níž stojí? Nikdo neví.

V hlavním městě jsou úředníci podšitější lišky. Když obdobný problém řešili v parku na Kampě, umístili do něj zákaz vstupu chodcům s výraznou doplňkovou tabulkou: "Jen zařízení Segway." Ptal jsem se devíti svých přátel (a jednoho inženýra ekonomie), jak si značku vykládají, a do jednoho odpověděli: "Vstup povolen pouze na Segwayi." Jen ten inženýr dodal: "Pokud to ovšem neznamená pravý opak." - Znamená. Značka ‚zákaz vstupu chodcům' zakazuje vstup chodcům, přičemž dodatková tabulka jej konkretizuje pouze na ty chodce, kteří se přepravují na Segwayi.

Nacházíme se v kuriózní situaci. V jednom městě mají značky, které jsou jasné a srozumitelné, ale splnění jimi ukládaných povinností nelze vymáhat; v druhém zase značky, které skutečně ukládají povinnosti, ale málokdo jim rozumí.

Čtenáři, mám dojem, že musím s barvou ven. Tento právní exkurz na téma dopravního značení jsem totiž už jednou podával - v létě, když jsem si čtveraté brněnské značky/neznačky všiml poprvé. Publikoval jsem jej tehdy neformálně, ale veřejně a mám pocit, že jej - aniž to bylo mým záměrem - četl i někdo z magistrátu, kdo pak nechal původní čtveratou značku vyměnit za novou, kulatou, o jejíž odstranění jsem se zase postaral já a která zapříčinila zrod tohoto fejetonu.

Za další: předpis, který dopravní značky reguluje, byl změněn a od 1. ledna 2016 nově obsahuje i piktogram osobního přepravníku neboli - Segwaye, takže jejich provoz regulovat lze.

A aby toho nebylo málo, ještě jedna hrůza, pro některé možná ta největší: Brno není Praha. V Brně Segway k osobní přepravě nikdo nepoužívá.

Uhasil jsem tedy požár, který jsem nedopatřením sám založil, a který vlastně ani nikoho nepálil. Vzniklé spáleniště pak pro všechny, kterých by se snad situace někdy týkala, představuje mnohem horší prostředí, než v jakém by se bývali nacházeli původně, neboť nyní jsou jim ukládaná omezení skryta v návštěvním řádu, tedy na místě, kde je hledat nebudou.

Zde svůj fejeton zakončím. Volejme sláva! Spravedlnosti bylo učiněno zadost, na světě byl obnoven řád. Ale já si příště, než se zase chopím planoucího meče a jmu se zjednávat nápravu, položím otázku, která by nejen mně, ale i jiným (například obci) mohla ušetřit čas, nervy a peněžní prostředky: neřeším náhodou prkotinu?

Fejeton se umístil na prvním místě v soutěži Právnická povídka 2016, kategorie FEJETON, jeho elektronická podoba je dostupná na stránkách Právního prostoru.cz, který byl mediálním partnerem soutěže.

PRÁVOSLAV KABRŇÁK
od JAKUBA STROUHALA

MUNI LAW WORKING PAPER SERIES…

…pro svižnou publikaci Vaší vědy.

- Moderní platforma pro téměř okamžité sdílení prací zdejších akademiků a nejúspěšnějších studentů (doktorandů a „SVOČkařů“);
- od teď již nebudete muset čekat na výsledky zdlouhavého recenzního řízení;
- Working Papers totiž překlenují období mezi dopsáním Vaší odborné práce a její vědeckou publikací;
- pojistíte si prvenství v publikaci zásadních myšlenek; již Vás nikdo jiný nepředběhne;
- dostanete zpětnou vazbu již před řádnou publikací Vaší práce;
- Vaše texty recenzuje akademik, který se danému odvětví podrobněji věnuje (hodnotí hlavně odborný přínos), a s editací pomáhá také student, jenž se o Vámi vznesený problém zajímá;
- máme zájem o delší články (>10 normostran), které nejsou v českých odborných časopisech dostatečně zastoupené;
- publikace článku u nás nevylučuje následnou publikaci v ČPVP nebo také otištění ve sbornících konferencí Cofola a Dny práva;
- pokud zamýšlíte u nás (před)publikovat například kapitolu Vaší monografie, tato publikace nevylučuje následnou publikaci ve vydavatelství Munipress nebo také Wolters Kluwer.

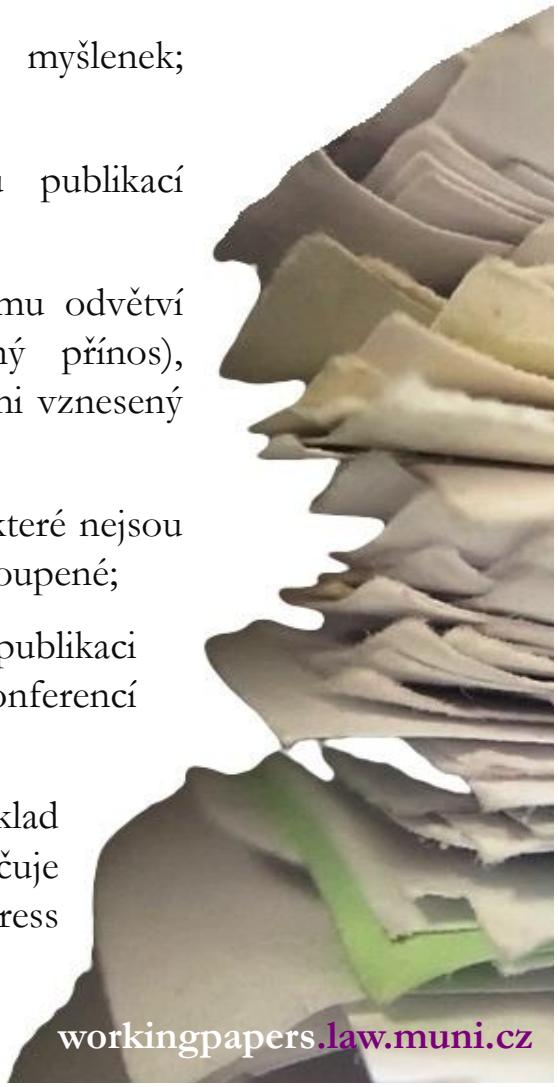

workingpapers.law.muni.cz

PRÁVNICKÁ FAKULTA MU